

Vojislav Despotov: *Čekić tautologije*

(Gradska narodna biblioteka „Žarko Zrenjanin“,
Zrenjanin, 2005)

Čekić tautologije Vojislava Despotova je pseudo-monografija, (neo)graždanska (neo)pesmarica, antiantologija, zbirka eseja ili niz pesničkih fragmenata i dnevničkih zapisa; ili sve to odjednom. Štagod da je konačno formalno određenje Despotovljeve knjige, ostaje da je *Čekić tautologije* zbirka tekstova i citata koji se tiču opisa, klasifikacije i interpretacije određenih primera neoavangardne i postmoderne poezije, odabranih od strane samog V. Despotova, sa prostora bivše Jugoslavije (odnosno iz severne linije Slovenija-Hrvatska-Vojvodina, kako autor-priređivač-čitalac napominje). Tekstove je Despotov pisao slobodnim, nenaučnim stilom, u dajdžestovanoj i skoro-pa blogosfernoj formi. Poglavlja su organizovana po žanrovima pesničkih formi – nekim validnim po književnoteorjskim načelima, nekim sasvim izmišljenim (odnosno, despotovskim):

I

Semantički totalitarizam, gospodin među postupcima
(Semantička poezija; „Semantička konkretna poezija je ona konkretna poezija koja je po organizaciji najbliža klasičnoj“)

II

Prepisivači stvarnosti, kasni fotografi

(Nađena poezija, *found poetry*; „Skretanje pažnje na pasivnu poetsku opštost civilizacije jest, prema tome, ključna radnja *nađene poezije*, signaliziranje ispunjenosti okoline umetničkim delima koja čekaju da budu umetnička dela“)

III

Riblja kost minimalizma

(Minimalistička poezija; „Kratka, brza i efikasna“)

IV

Signali, poruke, Telegraph Road

(Minijaturistička poezija; „Jedan signal, poruka ili znak, dakle, poetska telegrafija“)

V

Estetika iznenađenja, krpe, froncle, antikaradžićevski sjaj

(Poezija izlomljenog jezika, oblika i sintakse; „Jer, poezija je odbacila idealne proporcije čitalačke percepcije, mere i kodekse, odbacila je idealni lik čitaoca, prosečni duh i prosečnu potrebu“)

VI

Letrizam, veoma, veoma glasne žice

(Poezija zvuka; „Glasovi nisu sputani tekstem i ne nose sa sobom svakodnevne, banalne sadržaje; oni su pojedinačni, ekskluzivni, umetnički; kao sadržaj, oni tvore tišinu“)

VII

Kompjuterska poezija (kojoj tragovi potpuno smrde čovještvom)

(„U prvom zanosu mogućnostima kompjutera govorilo se da je kompjuter vekovima čekano oruđe pesnika, što je tačno kad je u pitanju period totalne poezije u kome dominacija neobavezujućeg jezičkog maerijala potpuno potiskuje simboličku ravan“)

VIII

Ritmička kultura, afrička veza

(Poezija ritma; „Čak i artikulisan zvuk, ponavljajući ritam sa postepenim izmenama tempa, jeste prirodan, pošto je proizveden u civilizacijskoj sinhronizaciji sa okolinom, džunglom, životinjama, fabričkim mašinama“)

IX

U-poezija, njeno veličanstvo kao sopstvena tema

(Neoavangardne Ars Poetice; „Nema pesnika koji, u kraćem ili najdužem pesnikovanju, nije zastao sa tumačenjem sveta zarad brižljive, intimne introspekcije: pevanja o sebi i svom zanatu, kao neizbežnom predmetu u tumačenju sveta“)

X

Koncepti - glava, hartija, prostor

(Konceptualna/performansna poezija; „Ukoliko se ne ostvare, ne materijalizuju, koncepti se, možda, bez ikakvog gubljenja vrednosti i topljenja smisla, zadržavaju u međustanici zvanoj *hartija*, kao dokumenti o nastanku jedne umetničke ideje“)

XI

Rad sa čitaocima

(Poezija čitalaštva, podvrsta konceptualne poezije; „Čitalac dobija zadatak da nešto radi, da izvršava uputstva i pridržava se saveta; on više ne kontemplira, ne troši, već se angažuje, troši se; to je konačna podela rada na umetničkom polju“)

XII

Paraleloezija?

(Poezija paralelnih tokova, podvrsta vizuelne poezije; „Važno koketiranje sa pretvaranjem pesme u vizuelno telo, ujedno i razlaganje rečnog toka smisla na više smislenih tokova, multiplikacija, kombinacija jednog teksta sa više sopstvenih značenja“)

XII

PTT-ART-OVI

(Mejl-art poezija; „Umetnici se dopisuju. Umetnici šalju pisma jedni drugima. Ali, shvativši svoje svetsko sektaštvo, počinju da proširuju komunikaciju tako što za ostale, za neumetnike, izlažu ta pisma, te marke i pečate, da prave kataloge i štampaju knjige“)

XIV

Teror sličice - kvarenje poetskog teksta do nule

(Vizuelna poezija; „Plod terora slikovnog, opisnog doba, doba likovnog znaka, ideograma, redukovane poruke“)